

fæstninger — dette indrømmet, siger jeg, troer jeg ikke, at vi i den Henseende kunne have nogen gunstigere og sikkrere Stilling, end en Regerings-Program, der stiller det som dens Op-gave at søge at tilvejebringe den ved en saadan tidligere Act, der ganske vist for os kun foreligger som et Project, tilsligtede Ordning af Forholdene, og en Rigsdagsbeslutning, der, efterat den er givet, desuagtet erklærer, at Forandringen i den hidtilværende Grundlov ikke skal kunne træde i Kraft uden et udtrykkeligt Samtykke af Rigsdagen, og erklærer, at dette Samtykke aldrig kan og skal blive givet, forinden den altsaa endnu forventede Fællesforfatning er kommen til vor Kundskab og foreligger for os saaledes, at vi altsaa derefter kunne bedømme, om vi kunne finde det ret og forsvarligt at bortgive en stor og væsentlig Deel af de os grundlovmæssigt tilkommende Rettigheder, og som Arving indsatte, ganske vist ikke en Comité af 19 Herrer, men en virkelig konstitutionel Forsamling, der vil komme til i de Punkter at afløse den nuværende Rigsdag, hvori denne umuligt kan vedblive at fortsætte sin nuværende Virksomhed samtidigt med en virkelig konstitutionel Fællesforfatning ved Siden deraf. Jeg troer altsaa, at de Præmisseser, der i sin Tid bestemte det ærede Medlem, der nu motiverede sit Nei, til at give sit Samtykke til den foreliggende Grundlovsforandring, fuldkommen ere tilstede, ikke som løse Forudsætninger, men som et bestemt, i selve vort Votum indeholdt Forbehold, og at det er saa langt fra, at hvad der midlertidigt er indtraadt og navnlig det af det nuværende Ministerium udtalte Program, i denne Henseende kan vække nogen Betænkelse, at der tværtimod deri ligger den allerførste Betyggelse for, at hverten Forordningen af 26de Juli eller Noget, der væsentligt vil komme til at ligne denne, som jeg, idet jeg afholder mig fra at yttre mig om dens Legalitet, i politisk Henseende ikke tager i Betænkning at erklære for et absurd Misfoster og for den største Parodie af en konstitutionel Forfatning, men at meget mere en virkelig konstitutionel Fællesforfatning vil komme til at afløse vor Grundlov.

N. Andersen: Da Sagen nu er til tredie og sidste Behandling, — thi, forsaavidt

jeg har kunnet skønne, efter hvad der er gaaet forud, vil Sagen sagtens efter denne Behandling blive endeligt vedtagen — saa vil jeg tillade mig at udtale de Motiver, jeg har for den Stilling, jeg indtager til Sagen. Jeg har navnlig aldrig kunnet overse, at Danmarks Riges Grundlov er en fuldendt Statsforfatning, som indeholder alle de Bestemmelser, der ere nødvendige til Statshuusholdningen, heller ikke har jeg kunnet overse, at det danske Folk, med sin Rigsdag og sin Grundlov, staaer som et frit og uafhængigt Folk. Jeg troer derfor, at, naar vi indskrænke den danske Rigsdags Myndighed og indskrænke det danske Riges Grundlov til en Ubetydelighed, da er Grundloven borte, og til den Votering kan jeg ikke give mit Samtykke.

Kirck: Ganske vist har den næstforegaaende Taler (Lehmann) Ret i, at det under § 5 Nr. 1 hedder, „at den forventede Fællesforfatning først skal forelægges Rigsdagen“; men et saadant Tilfagn blev os jo i sin Tid ogsaa givet af den forrige Regering; men den kunde eller vilde maaskee ikke holde sit Ord. Nu kan det jo være Tilfældet, at Regeringen gjerne vil holde sit Ord, men at det gøres den umuligt fra andre Kanter at opfylde det. Naar det staaer her, og naar vi vedtage Bestemmelserne under den Forudsætning, at næste Gang vi komme sammen, vil Regeringen forelægge et Udkast til Fællesforfatningen, affattet i den Retning, hvori den i sit Program har udtalt sig, og overensstemmende med eller, saa at sige, aldeles udtaget af den nu bestaaende Grundlov, saa er der jo Intet iveien, saa kunne vi meget godt gaae ind derpaa; men under de nu givne Forhold troer jeg ikke, at det er raadeligt, idetmindste kan jeg ikke anerkende det; thi den ærede Landsstingsmand maa saa sige, hvad han vil, saa er det dog en Anerkendelse af Forordningen af 26de Julis retlige Bestaaen. Jeg kan ikke saae Andet ud deraf. Naar det ikke havde været omtalt i Programmet, troer jeg nok, at man snarere kunde have seet bort derfra; men netop, fordi det er nævnt i Programmet, troer jeg, at Rigsdagen ved at gaae ind paa disse Forandringer i Grundloven sætter Lovens Stempel paa Forordningen. Det er jo vistnok saa, at